

Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журнал

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

*VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»*

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Молодіжний економічний вісник
ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

Журнал

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»**

Виходить щоквартально

**Засновник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Видавець – ФОП Стожук А. П.**

**Затверджено на засіданні
вченої ради університету
Протокол № 10 від 23.12.2025 р.**

**Ідентифікатор медіа: R30-02756
(рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 685, протокол № 9 від 7 березня 2024 року).**

Періодичність – щоквартально.
Мова видання – українська, англійська, французька, німецька.

Засновано в січні 2015 року згідно з рішенням вченої ради.

Редакційна колегія

Пилипенко А. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ імені Семена Кузнеця (головний редактор)

Бриль М. С. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Малярець Л. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Власенко Т. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Назарова Г. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вовк В. А. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гриневич Л. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тищенко В. Ф. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журавльова І. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Чернишов В. В. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Яценко Р. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Ястремська О. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Поштова адреса засновника:

61165, Україна, м. Харків, пр. Науки, 9а, **Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Конт. телефон: (057)702-03-04

Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.

Рішення про розміщення статті приймає редакційна колегія. У текст статті без узгодження з автором можуть бути внесені редакційні виправлення або скорочення.

Редакція залишає за собою право їх опублікування у вигляді коротких повідомлень і рефератів.

У разі копіювання чи передрукування матеріалів посилання на електронний журнал обов'язкове.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 657.6:331.2

Беденко Д. Д.

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня IV курсу
ННІ економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті досліджено аудит оплати праці як інструмент підвищення достовірності фінансової інформації та ефективності фінансово-аналітичної діяльності підприємств. Розглянуто основні завдання аудиту, типові проблеми обліку та шляхи їх вирішення. Показано, що аудит виконує контрольну та аналітичну функції, сприяючи оптимізації витрат і підвищенню ефективності управління трудовими ресурсами.

Ключові слова: аудит, заробітна плата, оплата праці.

Annotation. The article examines the audit of labor remuneration as a tool for increasing the reliability of financial information and the efficiency of financial and analytical activities of enterprises. The main audit tasks, common accounting issues, and ways to address them are considered. It is shown that the audit performs both control and analytical functions, contributing to cost optimization and improving the efficiency of labor resource management.

Keywords: audit, salary, remuneration.

Постановка проблеми. Система оплати праці займає важливе місце у фінансово-господарській діяльності підприємства, оскільки безпосередньо впливає на рівень соціальної захищеності працівників, ефективність використання ресурсів і достовірність фінансової звітності. Проте у практиці обліку часто виникають помилки та порушення, що знижують якість управлінських рішень і створюють ризики фінансових втрат. Це зумовлює необхідність покращення аудиту розрахунків оплати праці як інструменту контролю, запобігання зловживанням і підвищення ефективності фінансово-аналітичної діяльності підприємств.

Аналіз публікацій. Питання обліку, аналізу та аудиту процесу нарахування та виплати заробітної плати розглядали Ю. В. Подмешальська, Г. М. Бескоста, К. В. Стафійчук. Дослідження В. М. Вареника та С. П. Друз'євої зосереджені на удосконаленні методики аудиту та підвищенні достовірності облікової інформації.

Мета статті – аналіз теорії і практики аудиту оплати праці, з'ясування його ролі у забезпеченні достовірності фінансової інформації та підвищенні ефективності фінансово-аналітичної діяльності підприємств.

Аудит – це процес перевірки бухгалтерських записів і показників фінансової звітності підприємства з метою формування незалежної професійної думки аудитора щодо їх достовірності та відповідності чинному законодавству [2]. Заробітна плата – це грошова виплата, яку роботодавець видає працівникові за виконану ним роботу [3]. Таким чином, аудит операцій з оплати праці полягає у наданні незалежного висновку щодо правильності відображення у фінансовій звітності розрахунків із заробітної плати, що відповідає меті [6]. Під час аудиту оплати праці аудитор необхідно перевіряти дотримання законодавства, правильність нарахувань і відрахувань податків, а також відповідність операцій бухгалтерському обліку і фінансовій звітності [8].

Було розглянуто роботи авторів О. П. Завітній, В. М. Вареника та С. П. Друз'євої, які висвітлюють питання аудиту розрахунків із заробітної плати. З аналізу їхніх досліджень виділено основні завдання аудиту:

1. Контроль правильності нарахування та своєчасної виплати заробітної плати, премій, відпускних та інших компенсацій працівникам.
2. Перевірка відповідності первинних документів і бухгалтерських операцій вимогам трудового та податкового законодавства.

3. Аналіз правильності утримання податків і обов'язкових платежів із заробітної плати.
4. Оцінка достовірності відображення розрахунків із персоналом у фінансовій звітності.
5. Дослідження ефективності внутрішнього контролю трудових відносин на підприємстві.
6. Перевірка правильності включення витрат на оплату праці у собівартість продукції та загальні витрати підприємства.
7. Розробка рекомендацій щодо покращення облікових процедур та контролю розрахунків із працівниками.

Таким чином, завдання аудиту розрахунків з оплати праці охоплюють не лише перевірку правильності нарахувань і відповідності законодавству, а й глибший аналіз системи обліку, контролю та відображення інформації у фінансовій звітності. Проте практична реалізація цих завдань часто супроводжується низкою проблем. В табл. 1 систематизовано найбільш поширені порушення та запропоновано шляхи їх вирішення.

Таблиця 1

Порушення в розрахунках з оплати праці та шляхи їх усунення

Порушення	Шляхи вирішення
Відсутність табелів обліку робочого часу, що ускладнює перевірку фактично відпрацьованих годин та може призвести до необґрунтованих нарахувань	Запровадження автоматизованих систем табелювання для точного обліку робочого часу і мінімізації ризику неправомірних або необґрунтованих нарахувань
Включення до платіжних відомостей підставних осіб, що сприяє ухиленню від податків і завищенню витрат підприємства	Посилення внутрішнього контролю: регулярні перевірки платіжних відомостей та їх зіставлення з кадровими документами
Неповне чи неправильне нарахування авансів і заробітної плати, внаслідок чого можливі розкрадання чи необґрунтовані виплати	Запровадження чіткого регламенту виплат: внутрішніх інструкцій, графіків нарахувань та контролю за їх дотриманням
Помилки у визначенні обсягів виконаних робіт, що впливає на правильність розрахунків основної та додаткової оплати праці	Використання актів виконаних робіт, технологічних карт та інших підтвердних документів для уникнення завищень або занижень оплати
Арифметичні та методичні неточності при нарахуванні податків і єдиного соціального внеску, які призводять до викривлення звітності перед бюджетом та Пенсійним фондом	Автоматизація розрахунків із застосуванням бухгалтерських програм з вбудованими алгоритмами нарахування ПДФО та ЄСВ
Порушення трудового законодавства, зокрема примусова відпустка понад установлені строки або незаконне звільнення працівників	Суворий контроль за дотриманням трудового законодавства, належне оформлення наказів і кадрових документів, юридичне супроводження кадрових рішень

Джерело: розроблено автором за даними [4; 7]

Ці проблеми свідчать про недоліки організації обліку та контролю на підприємствах, а також про ризики, які має враховувати аудитор під час перевірки. Саме тому аудит оплати праці виконує не лише контрольну, а й аналітичну функцію: виявляє слабкі місця у системі обліку, запобігає фінансовим порушенням і формує рекомендації щодо вдосконалення управління розрахунками з персоналом.

Висновок. Аудит оплати праці є важливим засобом забезпечення прозорості та достовірності фінансової інформації підприємства. Він дозволяє не лише перевірити правильність нарахування та виплати заробітної плати, а й виявити системні недоліки в організації обліку та контролю. Висновки аудиту сприяють зниженню ризиків фінансових втрат, запобіганню порушенням трудового і податкового законодавства, підвищенню ефективності внутрішнього контролю.

У межах фінансово-аналітичної діяльності підприємства аудит розрахунків із заробітної плати відіграє двійсту функцію: контрольну – через перевірку дотримання законодавчих вимог і правильності ведення облікових процесів, та аналітичну – завдяки розробці рекомендацій щодо вдосконалення управління витратами на оплату праці. Це робить його одним із основних інструментів підвищення ефективності використання персоналу, раціоналізації витрат і зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Отже, системний підхід до аудиту розрахунків із заробітної плати сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, підвищує довіру до фінансової звітності та забезпечує конкурентні переваги підприємства в умовах сучасної економіки.

Науковий керівник – канд. екон. наук, професор Азаренков Г. Ф.

Література: 1. Вареник В. М., Друз'єва С. П. Удосконалення механізмів проведення аудиту з оплати праці на підприємствах у сфері послуг. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 1 (12). С. 155. URL: https://easterneurope-ebm.in.ua/journal/12_2018/28.pdf. 2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>. 3. Закон України «Про оплату праці». *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. Ст. 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>. 4. Кравчук Д. І., Артюх О. В. Аудит розрахунків з оплати праці: огляд типових порушень обліку та шляхи їх вирішення. *International scientific e-journal Л'ОГОΣ. ONLINE*. 2020. № 16. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.39.html>. 5. Завитій О. П. Курс лекцій з дисципліни «Аудит» для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 96 с. 6. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 220 «Управління якістю аудиту фінансової звітності». URL: <https://share.google/8Mwkj02mRtdUiTY1P>. 7. Стрищенко Р. Аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cfad0cf7-548d-44ac-94b7-869ce1e57432/content>. 8. Фальченко О. О., Прохор Д. А. Методи аудиту оплати праці і заробітної плати на підприємствах. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/83371>.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2025 р.

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ТРАНСФОРМАЦІЇ НАРЦИСИЧНИХ РИС ОСОБИСТОСТІ

УДК 159:9

Беляєва Н. Є.

Канд. екон. наук, доцент кафедри психології
і соціології ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Аркатова А. В.

Здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня 2-го року навчання
ННІ менеджменту і маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті розглянуто роль соціальних мереж у трансформації нарцисичних рис особистості, зокрема серед української молоді, в умовах цифровізації та соціокультурних змін. Постановка проблеми висвітлює, як механізми самопрезентації, порівняння та залежності від віртуального визнання посилюють нарцисичні тенденції, призводячи до психологічних розладів, таких як тривога, депресія та зниження самооцінки. Основний матеріал демонструє, як мережі посилюють грандіозний і вразливий нарцисизм через ідеалізацію образу, кібербулінг та зовнішню валідацію, з емпіричними кореляціями та наслідками для емоційного благополуччя. Висновки наголошують на ключовій ролі мереж у посиленні залежності від зовнішньої оцінки.